

O	D	P	U	S	T	E	N	I	E	E	E
B	E	Ú	K	Z	L	A	I	I	I	Č	
R	I	Ľ	A	A	L	N	N	T	N	I	
Á	N	S	V	Ň	Á	E	A	R	E	E	
T	A	O	S	K	D	Z	P	E	Š	I	
E	N	L	O	O	V	O	V	S	E	N	
N	Z	I	P	B	A	E	D	N	T	R	E
I	Y	M	O	S	P	O	V	E	Ď	H	R
E	V	L	D	L	Ú	T	O	S	Ť	Z	E
I	S	E	Y	K	T	S	Ú	P	D	O	I
O	R	M	O	D	L	I	T	B	A	R	M
P	C	I	E	I	N	A	K	E	I	R	Z

➤ ODPUSTENIE	➤ ZRIEKANIE	
⬇ ZMIERENIE	➤ MODLITBA	
➤ OBRÁTENIE	↑ VYZNANIE	
➤ POKÁNIE	➤ SPOVEĎ	
➤ PREDSAVZATIE	↑ MILOST	➤ LÚTOSŤ
⬇ ROZHREŠENIE	➤ ODPUSTKY	↑ KŇAZ
➤ OSLOBODENIE	⬇ TREST	⬇ PŮT

- Symbol pokánia vyjadrujúci pominuteľnosť
- Pevné rozhodnutie (nehrešiť)
- Symbol obety a spásy
- Milodar žobrákovi
- Forma vnútorného pokánia
- Kajúce skutky uložené pri spovedi
- Kajúce sa mesto na výzvu proroka Jonáša
- Zmena života k lepšiemu
- Sviatosť zmierenia (hovor.)
- Vylúčenie z Cirkvi
- Bolesť duše nad spáchanými hriechmi
- Materiál na kajúce odev v min.
- Pomenovanie odpustenia pri spovedi
- Božie zľutovanie sa nad nami
- Človek konajúci pokánie
- Vyznávame ich pri sviatosti zmierenia

Podobenstvo o milosrdnom samaritánovi

Ježiš povedal: „Istý človek zostupoval z Jeruzalema do Jericha a padol do rúk zbojníkov. Tí ho ozbýjali, dorážali, nechali ho polomŕtveho a odišli. Náhodou šiel tou cestou istý kňaz, a keď ho uvidel, obišiel ho. Takisto aj levita: keď prišiel na to miesto a uvidel ho, išiel ďalej. No prišiel k nemu istý cestujúci Samaritán, a keď ho uvidel, bolo mu ho ľúto. Pristúpil k nemu, nalial mu na rany oleja a vína a obviazal mu ich; vyložil ho na svoje dobytča, zaviezol ho do hostinca a staral sa oň. Na druhý deň vyňal dva denáre, dal ich hostinskému a povedal: »Staraj sa oň, a ak vynaložíš viac, ja ti to zaplatím, keď sa budem vracaať.« Čo myslíš, ktorý z tých troch bol bližším tomu, čo padol do rúk zbojníkov?» On odpovedal: „Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo.“ A Ježiš mu povedal: „Chod' a rob aj ty podobne!“

Lk 10,30-37

Riešenie tajničky:

P	O	P	O	R									
P	R	E	S	A	V	Z	I	A	T	I	E		
K	R	I	Z	I									
A	L	M	U	Ž	N	A							
M	O	D	L	I	T	B	A						
Z	A	D	O	S	T	U	Č	I	N	E	N	I	E
N	I	N	I	V	E								
P	O	K	A	N	I	E							
S	P	O	V	E	Ď								
E	X	K	O	M	U	N	I	R	A	C	I	A	
E	U	T	O	S	I								
V	R	E	G	O	V	I	N	A					
R	O	Z	H	R	E	S	E	N	I	E			
M	I	L	O	S	R	D	E	N	S	T	V	O	
K	A	J	U	C	E	N	I	K					
H	R	I	E	C	H	V							

Far ský list

Číslo 29 18.marca 2007

Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov

Sobota piateho týždňa Veľkého pôstu - Akatistová sobota

Služba tejto soboty nesie pomenovanie „Pochvala Presvätej Bohorodičky“, pretože v tento deň spievame oslavný hymnus k presvätej Bohorodičke, na pamiatku trojitého oslobodenia Konštantinopolu od napadnutia nepriateľov na jej príhovor.

Úcta k Bohorodičke je na východe veľmi rozšírená a hlboká. Svedčí o tom aj veľké množstvo sviatkov, veľká úcta jej ikon a nespočítateľné množstvo liturgických textov, ktorými východní kresťania vyjadrujú svoj vrelý vzťah k Božej matke. Medzi všetkými mariánskymi hymnami svojou veľkoleposťou a krásou vyniká najmä *akatist*.

Akatist (nesedalen) je spev, počas ktorého sa nemá sedieť, ale stáť. Ide o nový bohoslužobný poetický žáner - kondák, ktorý predstavuje viacstrojový hymnus obsahujúci zvyčajne 18 až 30 strof - ikosov, rovnakých počtom a rytmikou.

Ako sme si už vyššie pripomenuli, vznik tejto bohoslužby, podnietil trojitý zázračný zásah Bohorodičky pri záchrane Konštantinopolu. Prvý raz to bolo v roku 626, keď na mesto z východu zaútočili Peržania a zo západu Skíti. Vtedy patriarcha Sergej konal procesiu okolo hradieb Konštantinopolu s ikonou Presvätej Bohorodičky (Hodigitria) a jej rúchom. Keď potom patriarcha omočil rúcho v mori, nastala veľká

búrka, ktorá potopila nepriateľské lode. Keď obyvatelia videli tento mocný zásah Božej matky, z vďaky za víťazstvo nad presilou, jej celú noc po stojačky spievali oslavné piesne. Svojou pomocou pri záchrane mesta prispela Bohorodička ešte dva razy v rokoch 674 a 717.

Autora akatistu k Presvätej Bohorodičke presne nepoznáme. V rukopisoch sa môžeme dočítať rôzne mená, ktorým sa autorstvo pripisuje: patriarcha Sergej, diakon chrámu sv. Sofie Gregor Pisida, sv. patriarcha German. Vyskytuje sa tu aj meno sv. Romana Sladkopevca. Pôvodne bol akatist zahrnutý do bohoslužobných textov sviatku Zvestovania Pána, o čom svedčí jeho obsah a niektoré staré predpisy. Sviatok Zvestovania Pána sa zvyčajne prenášal na nedeľu a akatist sa slúžil v sobotu, čím sa stal akýmsi predsviatkom Zvestovania. Potom, keď už bolo možné sláviť sviatok Zvestovania Pána v ľubovoľný deň Veľkého pôstu, preniesol sa akatist na sobotu v piatom týždni Veľkého pôstu. Totiž tento deň sa už od dávna oslavovala pamiatka záchran Konštantinopolu. 25. marec sa neskoršie stal definitívnym pre slávenie sviatku Zvestovania Pána. A po 9. storočí dostal aj akatist svoje stále miesto a stal sa základom pre nový žáner v byzantskej hymnografii.

Aj táto bohoslužba vhodne rezonuje z myšlienkami pôstu. Prosíme Tú, ktorá je najmocnejšia, aby aj nás chránila pred neviditeľným nepriateľom našej spásy.

Piatok šiesteho týždňa Veľkého pôstu

V tento deň sa končí sv. Štyridsiatnica, končí sa štyridsať dní Veľkého pôstu. V tento deň spievame: „Završili sme pre dušu užitočnú Štyridsiatnicu a chceme vidieť svätý týždeň tvojich strastí, Ludomilný.“

Sobota pred Kvetnou nedeľou - Lazárova sobota

V tento deň si Cirkev pripomína zázrak vzkriesenia Lazára, ktorý uskutočnil náš Spasiteľ šesť dní pred židovskou Paschou, počas ktorej trpel (Jn 11, 45 -57). Vzkriesenie Lazára svätá Cirkev oslavuje ako dôkaz Božej sily Ježiša Krista i ako dôkaz Jeho Vzkriesenia a s tým v predobrazie vzkriesenie všetkých mŕtvych, čo je vyjadrené aj v tropári tohto sviatku. Tento zázrak obrátil mnohých zo židovského národa k viere v Ježiša Krista, ale aj naplnil zákonníkov a farizejov závišťou a ešte väčšou nenávisťou. Táto udalosť sa stala aj hlavným podnetom k odsúdeniu Spasiteľa na smrť. Preto už v prvých storočiach kresťanskej bohoslužby bolo ustanovené si túto pamiatku veľkého zázraku pripomínať pred samým strastným týždňom.

Už v štvrtom storočí bola pamiatka na Lazárovo vzkriesenie jedným z veľkých sviatkov, ako to možno usudzovať z množstva poučení na tento deň, ktoré napísali sv. Ján Zlatoústý, sv. Augustín a iní. V siedmom a ôsmom storočí svätí cirkevní skladatelia, ako sv. Andrej Krétsky, Kozma Majumský aj Ján Damaský, zostavili osobitné piesne a kánony na tento sviatok, ktoré sa spievajú až dodnes.

Vchod Pánov do Jeruzalema alebo Kvetná nedeľa

V tento deň si Cirkev zvlášť pripomína kráľovské oslávenie Ježiša Krista pred Jeho krížovou smrťou na znak toho, že Ježišovo utrpenie bolo slobodné. Samotná udalosť tohoto sviatku je opísaná u všetkých evanjelistov. Začiatky tohoto sviatku zachádzajú do hlbokej minulosti. Historické poukázanie na tento sviatok nachádzame v poučení na tento deň od Metoda Patarského z tretieho storočia. Zo začiatku siedmeho storočia mnohí skladatelia piesní (Andrej Krétsky, Kozma Majumský, Ján Damaský, Teodor a Jozef Studiti, cisár Lev Filozof, Teofán a Nikefor Xantopul) preslávili tento sviatok piesňami, ktoré sa spievajú až dodnes.

V túto nedeľu sa v našich krajoch svätia ratolesti (inde sú to palmové listy alebo brezové prútky). Zvyk používať a svätiť tieto časti drevín sa vyvinul zo samotnej symboliky vchodu nášho Pána Ježiša Krista do Jeruzalema. V tropári sviatku, ktorý je jedným z dvanástich najväčších sviatkov, vyjadrujeme spolu so svätými otcami, autormi týchto piesní, našu jednotu s Kristom.

o. Mgr. Vladimír Varga

Čas s Pánom - modlitba

Byť vo vzťahu znamená tráviť spolu čas. Žiaden vzťah sa nedá budovať bez komunikácie, bez dialógu. Vo vzťahu človeka k Bohu je priestorom na takéto budovanie to, čo nazývame modlitbou. „Boha nikdy nikto nevidel“ (Jn 1, 18; 1 Jn 4, 12), ale človek je s Bohom od chvíle stvorenia bytostne spätý, ako stvorenie so svojím Stvoriteľom. Ba viac. Je s Ním spätý osobitným spôsobom, pretože je stvorený na jeho obraz a podobu (Porov. Gn 1, 26 - 27).

S Bohom teda môžeme, ba potrebujeme byť a hovoriť. „Človek hľadá Boha. Stvorením Boh povoláva každé bytie z ničoty k jestvovaniu. Človek, ovenčený „slávou a ctou“ (Ž 8, 6), je – po anjeloch – schopný uznať, že Pánovo meno je „vznešené ... na celej zemi“ (Ž 8, 2). Aj po tom, čo človek hriechom stratil podobnosť s Bohom, zostáva „na obraz svojho Stvoriteľa“. Zachováva si túžbu

po tom, ktorý ho volá k jestvovaniu. Všetky náboženstvá svedčia o tomto bytostnom hľadaní človeka“ (KKC 2566). „Boh neúnavne volá každého človeka na tajomné stretnutie so sebou. Modlitba sprevádza celé dejiny spásy ako vzájomné volanie, ktorým sa Boh obracia na človeka a človek na Boha“ (KKC 2591). Hovoríme teda o čase stretnutia stvorenia so svojím Stvoriteľom, človeka, ktorý potrebuje duchovný pokrm, občerstvenie, silu, odpočinok s tým, ktorý mu to ako jediný môže dať. Množstvo metafor používaných hlavne východnými cirkevnými Otcami, ktorí si často pomáhajú symbolmi, nám lepšie pomôže priblížiť sa k vyjadreniu podstaty modlitby.

„Modlitba“, píše Ján Zlatoústý, „je prístav v búrke, kotva strokotancov, palica tackajúcich sa, poklad chudobných, útočisko v nešťastiach, zdroj horlivosti, príčina radosti.“ Podľa iného textu je to svetlo duše, prameň spásy, ochranný múr Cirkvi, zbraň proti zlým duchom, je nepostrádateľná mníchom ako voda rybám, ako meč pre lovca. Pavol Evergetinos ju nazýva mníchove zrkadlo, podľa etiópskych otcov je to jeho sľubnica. Podľa Jána z Kronštadt je to dýchanie duše, náš duchovný pokrm i nápoj. Ak by sme sa pokúsili tieto metafory porozumieť, zistili by sme, že čas modlitby je teda časom povzbudenia, nasýtenia ducha, nachádzania zmyslu vecí, časom usmernenia. Teda čas nevyhnutný nielen pre službu kresťana, ale pre fungovanie každodenného evanjeliového života.

Modlitba je výrazom života vo Svätom Duchu, je akoby dýchaním Ducha, barometrom duchovného života. Je najdôležitejšia v živote kresťana, ako píše Ján Zlatoústý: „Nič nie je dôležitejšie než modlitba, ňou sa nemožné stáva možným, neľahké ľahkým.“ „Modlitba, to je všetko“, píše Teofan Zátvorník, „obsahuje všetko: vieru, život podľa viery, spásu...“ Takto stráveného času nikdy nie je priveľa. Práve na to myslí Evagrius, keď hovorí vychádzajúc z Prvého listu Solúnčanom: „Nebolo nám nariadené pracovať, bdieť, stále sa postiť, ale máme niečo, čo je pre nás ako zákon: «Bez prestania sa modlite!»“ (1 Sol 5, 17) Maxim Vyznávač k tomu dodáva poznámku, ktorá je v zhode so všetkými duchovným autormi Východu, že totiž nám Sväté písmo nenariaďuje nič nemožného.

Ako píše J. Philippe vo svojej knihe Čas pre Boha: „Ak si človek nenavykol na modlitbu srdcom, hoci je veľmi horlivým kresťanom, vždy mu bude čosi chýbať k rozvinutiu duchovného života. Nenájde opravdivý vnútorný pokoj, bude náchylný zbytočne sa znepokojovať a vo všetkom, čo bude robiť, zostane vždy čosi svetského: pripútanosť k vlastnej vôli, stopy márnivosti, sebauspokojenia a tížiadosti, úzkoprsosť, posudzovanie atď. Bez pravidelnej modlitby srdcom nie je možná hlboká a podstatná očista srdca. Človek zostane viac-menej v zajatí ľudskej múdrosti a rozumnosti, nedosiahne skutočnú vnútornú slobodu. Nespozná opravdivo a do hĺbky Božie milosrdenstvo a nedokáže ho ani priblížiť iným. Náš úsudok zostane obmedzený a hmľistý; nebudeme schopní skutočne chodiť po Božích cestách, ktoré sa veľmi líšia od toho, čo si mnohí predstavujú, dokonca aj tí, čo sú oddaní duchovnému životu.“

Keďže modlitba je tak dôležitá, netreba ani pripomínať, že práve preto bude vždy najväčšou snahou diabla oddeliť veriaceho človeka od tohto času intímneho spoločenstva so svojim Pánom, od Pánovho slova, od rozhovoru s ním. „Nedá sa slúžiť dvom Pánom“ (Lk 16, 13). A diabol to dobre vie. Svätá Terézia z Avily k tomu veľmi pekne poznamenáva: „Ten zradca vie, že duša, ktorá sa vytrvalo modlí srdcom, je pre neho stratená, že všetky pády, do ktorých ju uvrhne, jej vďaka Božej добрote napomáhajú vystúpiť ešte vyššie a slúžiť Pánovi oveľa lepšie.“ Keď človek myslí na Boha, nemôže zároveň myslieť na niečo iné, a už vôbec nie na zlé, ba toto duchovné spojenie mu bráni zlo aj konať.

„Nemôže sa dopustiť hriechu ten, kto sa modlí,“ píše Ján Zlatoústý. Obrazom takéhoto odlúčenia človeka stvoreného z lásky od jeho Stvoriteľa, by mohol byť obraz bábätka, ktoré je vzaté od svojich rodičov, keď mu nie je dovolené dotknúť sa ich, počuť ich a podobne. Je to stav bezmocnosti, strachu, beznádeje a dezorientácie. Tento stav chce dosiahnuť diabol, keď rôznymi spôsobmi útočí na modlitbový život každého kresťana.

o. Mgr. František Sochovič

